

Colin H. Van Eeckhout & Johan Tahon

Vuur, beeld en muziek: dat zijn de grondstoffen waaruit Amenra en kunstenaar Johan Tahon in oktober een nieuw ritueel zullen kneden op de Belgisch-Franse grens. Frontman Colin H. Van Eeckhout en uitgeweken Menenaar Tahon kwamen onlangs in het Menens stadsmuseum 't Schippershof samen voor een verkennend gesprek en een offer aan de weergoden.

Niet de val, maar het rechtkrabbelen. Niet heidens, maar spiritueel. Niet de zonde, maar de loutering en niet de eenzaamheid maar het groepsgevoel. Dat zijn enkele typeringen die passen bij Amenra en hun frontman Colin H. Van Eeckhout, een man die het donkerste punt van Midden-Aarde opzoekt om daar een mespunt schoonheid te ontdekken. De meeste ervan (minus het groepsgevoel) zijn ook van toepassing op het werk van Johan Tahon. De twee ondernemen, zoals Van Eeckhout het stelt, 'elk op hun eigen manier dezelfde zoektocht', en dus hoeft het niet te verwonderen dat ze elkaar vroeg of laat zouden tegenkomen. In oktober plannen ze een gezamenlijk statement in de buitenlucht van het Leie-eiland, dat een hoogtepunt moet worden van de evenementen en exhibitie die CC De Steiger dit najaar rond de Kortrijkse band opzet.

Op een dinsdag in maart wisselden ze met elkaar van gedachten over de thema's die hun werk bepalen. Niet aan de voet van een eeuwenoude eik, maar wel in een stadsmuseum dat voor het publiek gesloten was. Er waren geen getuigen bij, behalve een monnik die een gelofte van stilte had afgelegd en in een hoekje alles zo vlug als de brede mouwen van zijn pij het hem toelieten noteerde. Wat hierna volgt, is een verkorte weergave van hun gesprek.

De kracht van het ritueel

Johan Tahon: Hoe agressief de rituelen bij Amenra soms ook mogen zijn, toch komen ze zeer dicht bij het spirituele. Dat vind ik prachtig. De manier waarop je eromheen draait, met aan de ene kant toenadering en aan de andere kant toch weer de twijfel... Dat is volgens mij de juiste houding.

Van Eeckhout: Het zijn de oergevoelens waarnaar je op zoek gaat, en vervolgens probeer je ze te vertalen.

Tahon: Misschien wel. Maar ik heb het gevoel dat jij niet veel zoekt, dat je vooral vindt. Als ik je bezig zie... En dan denk ik natuurlijk ook aan die haken die

je in je lijf laat slaan... Verdomme, dat is echt wel een moment om stil bij te worden.

Van Eeckhout: Vanaf het moment dat er bloed aan te pas komt, wordt het serieus. Voor de mensen die ervoor openstaan, hè? Want je kunt het ook van tafel vegen, en dan blijft alleen het shockelement over. Maar de diepgang, het waarom, als je daarover in dialoog kunt treden met mensen die ervoor openstaan, dan wordt het interessant.

Tahon: In feite is er ook niet veel bloed te zien. En dat is belangrijk. Begrijp je?

Van Eeckhout: Ja, want daar gaat het ook totaal niet over. Het is de gedachte die je in de mensen hun hoofd plant: dit is echt. Dat is wat hen doet wankelen. Daar kunnen geen liters theaterbloed tegenop. Hoe je het voorschotel, hoe je het brengt, en de reactie van de psyche erop. Zo maak je iets los. Wat ik tof vind bij Amenra, is dat wij een behoorlijk platform krijgen om die dingen niet alleen te doen, maar ook uit te leggen. Nu, niet alle bands in ons genre hebben misschien evenveel uit te leggen, maar wij krijgen de kans - onder andere door samenwerkingen als deze - om daarop verder te gaan. Dan gaat het niet meer alleen over de muziek, maar ook over een idee. En zo komt het werelden als die van jou en mij elkaar plots - ting! - gaan aanraken.

Tahon: Klopt helemaal.

Van Eeckhout: Dat we hier nu samen aan tafel zitten en merken dat we elk op onze eigen manier dezelfde zoektocht ondernemen. Dat in vraag stellen, dat analyseren. Het blijven zoeken en kneden aan je werk, aan je medium. Jezelf constant heruitvinden, maar zonder jezelf te verloochenen.

Vader-zoon

Tahon: Ik voel een heel bijzondere energie bij jou. Ben jij daarmee geboren?

Van Eeckhout: (*grijnst*) Zo gewichtig weeral. Maar nee: totaal niet. Ik was als kind beschaamd. Als ik alleen naar de winkel moest, kwam ik vaak met niks naar huis: 'Sorry, ma, er stonden twee mensen voor de deur en ik durfde niet naar binnen. Hier zijn je geld en je lijstje terug.' Een broekschijter, enig kind, niks willen doen, niet op kamp willen gaan ... Gewoon uit angst, ik was onzeker tegen de sterren op. Helemaal anders dan het er nu live soms uitziet.

Tahon: Je laat nu een opening: je springt van je kinderjaren naar de man op het podium. Wat is er daartussen gebeurd?

Van Eeckhout: Ik heb vroeg mijn vader verloren. Dat is sowieso een essentieel moment in mijn leven, een gebeurtenis die je doet wankelen. En dan is de vraag: ga je zo vallen, of zo, of zo? In mijn geval heeft het de richting van mijn - van ons - artistieke project bepaald. Die kracht waar je naar vraagt, is er gekomen toen mijn vader ziek werd. In die periode is de muziek heel belangrijk geworden. Ik brak in die tijd veel mijn handen door op muren en zo te slaan.

Tahon: Dus die agressie is er in periode gekomen?

Van Eeckhout: Misschien leefde ze al in mij, maar ze is er toen wel uitgekomen. Door de ziekte van mijn vader begon ik de band heel ernstig te nemen. Ik wilde dat de anderen hetzelfde voelden, dus toen ik het aan hen probeerde uit te leggen, zei ik: 'Komaan, we moeten véchten om te krijgen wat wel willen, we moeten véchten om ons verhaal te vertellen zoals wij dat willen, we mogen ons niet laten doen. Want wat wij kunnen, is belangrijk.' En om mijn woorden kracht bij te zetten sloeg ik op de muur van ons repetitiekot. Iedereen was meteen stil. Hun frank was gevallen. Ze wisten: 'Het is echt.' Als ik die haken in mijn lijf steek, is dat eigenlijk precies hetzelfde.

Tahon: Ik heb hetzelfde meegemaakt. Allee, het moment was hetzelfde, maar ik heb het op een andere manier vertaald. Het overlijden van mijn vader heeft mij een enorme klap gegeven, ik denk dat ik meer dan een week non-stop gehuild heb. Terwijl ik die man haatte.

Van Eeckhout: Het is een heel exclusieve relatie: je hebt maar één vader. En je beseft het niet. Alle dingen die je nog had moeten zeggen en de dingen die je niet gedaan hebt.

Tahon: Ik haatte mijn vader en hoopte soms dat hij stierf. Hij was een alcoholist en hij haalde het bloed van onder mijn nagels. En toen kreeg ik dus daadwer-

kelijk die telefoon: 'Uw vader is ...'

Van Eeckhout: Dat is zo raar, het doet iets met een mens.

Tahon: Uw vader is doodgefallen. Dat was ... Fuck. Op slag, de beelden die ik diep in mijzelf had ... Ik was tot dan toe tevreden met sculpturen van pakweg een meter, anderhalve meter. Maar na het nieuws van zijn dood ging ik in trance, en mijn beelden werden drie, vier meter. Ze bleven maar groeien.

Van Eeckhout: Er was een grens weggefallen.

Tahon: Ik was helemaal in de war door de rouw. Ik was weg, wég! De dag erop kwam ik mijn atelier binnen en ik viel omver van verbazing over wat daar stond.

De eenzaamheid en het collectief

Van Eeckhout: Een verschil tussen ons is dat ik deel uitmaak van een collectief. Ik geef betekenis aan wat we met Amenra doen, maar in de muziek zelf heb ik maar een kleine inbreng.

Tahon: Dat is inderdaad een duidelijk verschil in onze persoonlijkheden. Als ik een dag of twee, drie bij andere mensen zit, dan moeten ze me daarna een maand lang met rust laten (*lacht*). Ik moet niemand zien. Alleen mijn vrouw en mijn kind, en voor de rest ...

Van Eeckhout: Je moet het geluk hebben dat je zo'n situatie kunt creëren. Ik ben ook een teruggetrokken persoon, ik ben niet zo sociaal of zo, maar je staat wel in het middelpunt van de belangstelling ... Mocht ik kunnen kiezen, dan zou ik dat gedeelte overslaan.

Tahon: Dat hebben alle authentieke kunstenaars. Ik bedoel meer: als je aan het werk bent, zit je met een band. Maar het zijn waarschijnlijk in die mate medestanders en vrienden geworden dat je hun aanwezigheid bijna niet meer ervaart. Het is een heel natuurlijk proces geworden. Ik ken dat geluk niet, maar ik mis het wel.

Van Eeckhout: Het is inderdaad een geluk, omdat je op elkaar kunt steunen. De anderen doen je de ene keer aan jezelf twijfelen, de andere keer twijfel je zelf en zeggen zij: 'Nee, we gaan dat doen.' Je vertrouwt ze daarin ook, omdat al gebleken is dat ze dikwijls gelijk hebben. Dat ze aanvoelen dat sommige dingen die je uit jezelf zou weggooien, toch wel de moeite zijn.

Tahon: Ik hoop dat ik daarin nog mag groeien, dat ik

een beetje socialer word.

Van Eeckhout: Dat hoeft ook niet, het is geen vrijgeleide tot succes. In jouw geval is één vertrouwenspersoon misschien wel genoeg. Iemand met wie je kunt pingpongen, of van wie je weet dat hij of zij de ballen heeft om te zeggen wat ze denkt.

Tahon: Mijn vrouw beantwoordt daar perfect aan. Ze is een heel aardse vrouw, met veel empathie en een sterke intuïtie. Van tak-tak: dat wel, dat niet.

Van Eeckhout: Dat is nog gemakkelijk (*lacht*).

Ontmoetingen

Tahon: In het begin werkte ik heel teruggetrokken, ik had het gevoel dat er in de maatschappij geen plaats was voor wat ik deed. Ik dacht echt dat ik alleen voor mezelf bezig was, om later te ontdekken dat een moeder het object dat ik in de eenzaamheid van mijn atelier gemaakt had, bijvoorbeeld wil om op de plaats te zetten waar haar zoon begraven ligt.

Van Eeckhout: Ongelofelijk hoeveel gewicht daar op zo'n moment bij komt, de geladenheid die je werk achteraf meekrijgt. Of het moment dat je iets maakt, in je slaapkamer of je atelier, is het voor jezelf ook niet altijd duidelijk wat de betekenis ervan is. Maar dat wordt een entiteit op zich, en het krijgt voor sommigen een waarde, of een spiritueel karakter, dat je er eerst misschien zelf niet in gezien had.

Tahon: Gek hoor, als je die dingen meemaakt. Maar dat ken jij natuurlijk ook. Nog zo iets: ik heb een beeld gemaakt dat in Hannover op de grond staat waar Hitler in 1938 een synagoge heeft laten afbranden. De protestantse gemeenschap van Hannover had mij gevraagd om op die verbrande grond een beeld te plaatsen waarmee ze zich konden verontschuldigen tegenover de joden.

Van Eeckhout: Het lijkt me belangrijk om je op dat moment niet te laten omverblazen door je onderwerp.

Tahon: Of er niet te zwaar aan te tillen. Ik heb mijn voorontwerp heel eenvoudig gehouden: een schets van Ecclesia and Synagoga, maar dan vormgegeven als tweelingen. Die heb ik ingestuurd, en de opdracht was voor mij. Voor ik het wist stond ik naast de plaatselijke rabbi bij de inhuldiging van dat beeld.

Van Eeckhout: Mooi dat je daar deel kunt van uitmaken. Het moet je toch een zekere voldoening geven, het idee dat je iets goeds gedaan hebt voor die twee werelden. En dat met iets dat begonnen is in je atelier, met een idee in je hoofd.

Tahon: Tja, als we alleen voor onszelf leven ... Ik heb trouwens het gevoel dat we hier in Menen op datzelfde ritueel niveau gaan zitten. Frankrijk - België: ik hou van die grensgedachte.

(Nicolas Quaghebeur)

